

RK m 22/2, 98 I DAG

Holocaust og historieskrivning

DAVID IRVING: Avskyelige holdninger, men en sann sporhund

ØYSTEIN
SØRENSEN

Professor i historie ved UiO

Det har foregått en opphetet debatt om den britiske «holocaustrevisjonist» og Hitler-dyrker David Irving i Dagbladet, i Morgenbladet, nå også i pamflettform. Debatten har mange interessante aspekter. Men et problem ved den er at den er så opphetet.

Helt alment er det slik, i avisdebatter som i andre sammenhenger, at et sterkt følelsesmessig engasjement lett kan gå ut over saklighetsnivået. Man kan lett bli så oppsatt på å vise at man har rett at man stempler opponenter med urimelige, skjellsordpregede merkelapper, eller at man gjengir hva folk faktisk har skrevet og ment på en tendensiøs måte. Temaet, eller temaene, som diskuteres er rimeligvis så følelseladete at man bør være ekstra oppmerksom på denne faren.

Hvordan bør man så stille seg til en forfatter som David Irving? De fleste vil raskt kunne bli enige om at hans ideologiske posisjoner er avskyelige. Han har til stadighet fremført fascistlignende politiske standpunkter, han har nær omgang med åpent nynazistiske grupper, han har – for ikke å ta for sterkt i – klare antisemittiske tendenser. Fra slutten av 1980-årene har han åpent sluttet seg til den såkalte «holocaustrevisjonismen» – han benekter at det eksisterte gasskamre i tyske konsentrasjonsleirer, og mer alment benekter han at det foregikk et systematisk massemord på jøder under den annen verdenskrig. Samtidig har han skrevet en rekke historiske bestselgerbøker, blant annet biografier om Hitler, Hess, Göring, Churchill og nå sist Goebbels.

Det er fullt mulig å mene, ut fra moralske eller andre grunner, at en slik figur pr. definisjon ikke kan ha

noe saklig interessant å komme med: at hans bøker ikke bør leses. Hvis man mener det, bør man tenke grundig igjennom hva slags holdning man vil anlegge til alle forfattere som har benektet eller bagatellisert statlige massemyrderier i andre regimer og land – som Stalins Sovjet og Pol Pots Kambodsja.

Det er også mulig å anlegge en mer nyansert holdning. Man kan mene at Irving *til tross* for slike standpunkter kan levere interessante bidrag til historieskrivningen. For min del vil jeg mene at hans bøker, i varierende grad, inneholder interessante bidrag særlig på to områder:

- Han er en sann sporhund og har oppsporet en mengde ukjent og ubenyttet kildemateriale.
- Han har anstrengt seg for å gjøre dette materialet tilgjengelig for andre, slik at man både kan gå ham etter i sømmene og bruke materialet i andre sammenhenger.

Med en slik nyansert holdning vil man være nødt til å gå inn på hans bøker mer konkret – utsette dem for alminnelig faghistorisk vurdering og kritikk.

En strengt personlig bemerkning til slutt: Jeg vil tro at de fleste historieinteresserte samfunnsborgere har sine helter og skurker i historien. Tilfeldighetene vil det slik at min store helt av alle aktører i den annen verdenskrig er identisk med Irvings store skurk: Winston Churchill. Jeg har lest hans hatefulle Churchill-biografi med den største interesse (og håper han snart kan utgi det bebudede bind 2 på eget forlag). Han har som vanlig gravd frem mye kildemateriale og kan rimeligvis nyansere noen historiske enkeltheter. Men han kan så langt ifra rikke ved det store bildet – like lite som hans biografier om koryfæer i Det tredje rike har påvirket mine grunnleggende synspunkter på nasjonalsosialismen som moralsk, ideologisk og historisk fenomen.